

اظهارنظر کارشناسی درباره:

«لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون تأسیس و اداره مدارس،

مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی»

مقدمه

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و به منظور توسعه مشارکت‌های مردمی، قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی مشتمل بر ۲۱ ماده و ۱۵ تبصره در تاریخ ۱۳۶۷/۳/۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. در گذشت زمان و با توجه به تنگناها و موانع اجرایی در ارتباط با مدارس غیردولتی و ضرورت توسعه کمی و کیفی این مدارس و نیز بهره‌مندی از ظرفیت‌های قانونی، لایحه اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی در تاریخ ۱۳۸۱/۹/۲۱ تقدیم مجلس شورای اسلامی شد و پس از سال‌ها بحث و بررسی کارشناسی، در نهایت قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی تحت عنوان «قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی» طبق اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی در تاریخ ۱۳۸۷/۵/۶ در کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی با ۴۱ ماده و ۲۰ تبصره به تصویب رسید. - مجلس شورای اسلامی نیز در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۱۵ با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال موافقت کرده بود. - تا اینکه با گذشت مهلت قانونی پنج‌ساله آزمایشی قانون مذکور، دولت لایحه «تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی» را با ماده واحده: «مهلت اجرای آزمایشی قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی - مصوب سال ۱۳۸۷ - از تاریخ ۱۳۹۲/۵/۶ برای مدت دو سال تمدید می‌گردد» را در تاریخ ۱۳۹۲/۷/۱۵ تقدیم مجلس شورای اسلامی نمود و مجلس نیز در تاریخ ۹۲/۱۲/۱۸ با تمدید یک‌ساله این قانون موافقت کرد. مجدداً دولت لایحه «تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی» را با ماده واحده «مهلت اجرای آزمایشی قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی - مصوب سال ۱۳۸۷ - از تاریخ ۱۳۹۳/۵/۶ برای مدت دو سال تمدید می‌گردد» را تقدیم مجلس شورای اسلامی کرده است که در جلسه علنی شماره (۲۳۷) مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۹ به صورت عادی اعلام وصول شده است.

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال دوم

شماره ثبت:

۴۹۷

شماره چاپ:

۱۱۵۵

تاریخ چاپ:

۱۳۹۳/۶/۱۱

معاونت پژوهش‌های
اجتماعی - فرهنگی
دفاتر: مطالعات اجتماعی
مطالعات حقوقی

نقاط قوت

۱. پیشینه طولانی مشارکت‌های مردمی و غیردولتی و خصوصی در تاریخ فرهنگ و تمدن ایران اسلامی.
۲. وجود قوانین، ساختارهای تشکیلاتی، اساسنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های متعدد و متنوع غیردولتی در آموزش و پرورش.
۳. توجه جدی به مشارکت‌های مردمی در سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «بند ۶-۱» و سند تحول بنیادی آموزش و پرورش (راهکارهای ۲-۴، ۳-۳، ۳-۱، ۴-۱، ۴-۳، ۴-۴).
۴. جذب منابع مالی مردمی و کاهش بار مالی و تصدیگری دولت با گسترش مدارس غیردولتی.
۵. ایجاد فضای رقابتی بین مدارس و کمک به توسعه کیفی آموزش و پرورش.
۶. کمک به اشتغال و بازار کار کشور.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۳۸۸۵

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۶/۲۹

۷. تجربه مدیریت ۲۶ سال مدارس غیردولتی کشور از زمان تصویب قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی در تاریخ ۱۳۶۷/۳/۵ تاکنون.

نقاط ضعف

۱. فقدان مدل مشارکت جامع مردمی (فکری، فنی و اقتصادی) و متناسب با شرایط و تحولات در آموزش و پرورش به گونه‌ای که با گذشت زمانی طولانی هم‌اکنون فقط ۸/۷ درصد از دانش‌آموزان کشور (بدون بزرگسالان) در مدارس غیردولتی مشغول تحصیل هستند.
۲. عدم استفاده به‌موقع و درست از ظرفیت‌های اسناد بالادستی و قوانین توسعه مشارکت‌های مردمی به‌ویژه قانون اصلاح مصوب سال ۱۳۸۷/۵/۶.
۳. عدم انجام تعهدات مقرر در قانون توسط دولت و بانک‌ها (تأمین ۵۰ درصد نیاز مالی مؤسسان مدارس و مراکز غیردولتی، یارانه تسهیلات بانکی برای خرید زمین و ساختمان و تعمیرات، صندوق حمایت از توسعه مدارس غیردولتی و...).
۴. عدم اقدام به‌موقع و مؤثر توسط وزارت آموزش و پرورش در خصوص تدوین و تصویب اساسنامه، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ضروری و به‌موقع و مرتبط با قانون ۱۳۸۷/۵/۶ (الگوی متناسب و علمی تعیین شهریه، واگذاری ساختمان‌ها و اراضی مازاد بر نیاز به مؤسسان غیردولتی، توسعه دوره پیش‌دبستانی و...).
۵. فقدان سیستم نظارت، کنترل و تضمین کیفیت در مدارس و مراکز غیردولتی.
۶. ایجاد نظام طبقاتی و تبعیض در فرصت‌های آموزشی.
۷. عدم شفافیت در عملکرد و برنامه‌ها.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

یکی از اهداف اجرای آزمایشی قوانین، مشخص شدن نقاط قوت و ضعف و نارسایی‌های آن است تا پس از اتمام دوره آزمایشی به صورت قانون دائمی تصویب شود و لذا یا قانون مذکور فاقد ایراد ماهوی و اجرایی است که باید به صورت دائمی تصویب شود و یا دارای ایرادات و مشکلات ساختاری و اجرایی است که باید تاکنون مشخص و اصلاح می‌شد. در غیر این صورت ادامه اجرای قانون به منزله تأیید ایرادات می‌باشد، لذا تداوم اجرای آزمایشی قانون مذکور به مدت ۸ سال (۱۳۸۷ تا ۱۳۹۵) منطقی نیست. از طرفی براساس اسناد و شواهد موجود، عملکرد وزارت آموزش و پرورش و سایر سازمان‌های مرتبط با قانون مصوب ۱۳۸۷/۵/۶، در حد قابل قبولی نبوده و بسیاری از مواد این قانون نیز به درستی اجرا نشده و متأسفانه در این مدت ۶ سال اجرای آزمایشی، تحلیل علمی، گزارش مستند و پیگیری‌های مستمر و نتیجه‌بخشی از سوی واحدهای مرتبط در وزارت آموزش و پرورش به عمل نیامده است، لذا به‌منظور جلوگیری از آسیب جدی به آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود:

با توجه به شرایط خاص و به‌منظور جلوگیری از آسیب بیشتر به مدارس و مراکز غیردولتی، فقط با تمدید یک‌سال دیگر قانون مذکور تا تاریخ ۱۳۹۴/۵/۶ موافقت شود چون درخواست تمدید دوساله دولت با توجه به مشکلات فعلی، طولانی به‌نظر می‌رسد. در این مدت یک سال، وزارت آموزش و پرورش با بررسی‌های لازم و مستمر و استفاده از نظرات کارشناسان، مدیران، معلمان، خانواده‌ها، اساتید، محققان و سایر نهادها و سازمان‌های مرتبط، اصلاحات لازم در قانون آزمایشی و تکمیل و اقدام قانونی لازم را معمول دارند.

